

1.Sygn. akt II Ko 96/21

1.2. WYROK

1.2.1.W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący Adam Barczak

Protokolant: Katarzyna Kamińska

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Piotra Miszczaka

po rozpoznaniu w dniu 20 września 2021 r.

sprawy **Z. D.**

z wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie

O R Z E K A

I. na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy Z. D., syna T. i C., ur. (...) w G. kwotę 50.000 zł. (pięćdziesiąt tysięcy) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z pozbawienia wymienionego wolności w dniach 30 kwietnia 1983 r. – 30 lipca 1983 r. w postępowaniu karnym zakończonym wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Szczecinie z dnia 26 maja 1983 r. (Sygn. akt Sg.82/83), który to wyrok został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego – Izba Wojskowa w Warszawie z dnia 28 lipca 1983 r. (Sygn. akt Rw.592/83) i umorzono wobec wnioskodawcy postępowanie na mocy ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983 r.;

II. w pozostałej części wnioszek oddala;

III. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. i § 11 ust. 6 i § 15 ust. 3 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zmian) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 960 (dziewięćset sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w związku ustanowieniem pełnomocnika;

IV. na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099) kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE		
Formularz (...)	Sygnatura akt	II Ko 96/21
1.WNIOSKODAWCA		

Z. D.		
1.ZWIĘZŁE PRZEDSTAWIENIE ZGŁOSZONEGO ŻĄDANIA		
1.	Odszkodowanie (kwota główna)	Odsetki
	2017,79 zł. za szkodę doznaną przez wnioskodawcę na skutek prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Najwyższy wyroku z dnia 28 lipca 1983 r. , Sygn. akt RW.592/83, orzekającego o uchyleniu wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Szczecinie z dnia 26 maja 1983 r., Sygn. akt Sg.82/83 i umorzeniu postępowania na podstawie ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983 r. , za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego	Ustawowe, od dnia uprawomocnienia się wyroku.
2.	Zadośćuczynienie (kwota główna)	Odsetki
	503.847,98 zł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez wnioskodawcę na skutek prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego zakończonego wydaniem przez Sąd Najwyższy wyroku z dnia 28 lipca 1983 r. , Sygn. akt RW.592/83, orzekającego o uchyleniu wyroku Wojskowego Sądu Garnizonowego w Szczecinie z dnia 26 maja 1983 r., Sygn. akt Sg.82/83 i umorzeniu postępowania na podstawie ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983 r. , za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego	Ustawowe, od dnia uprawomocnienia się wyroku
3.	Inne	

	Koszty ustanowienia pełnomocnika według norm przepisanych w wysokości 6 krotności stawki minimalnej z uwagi na znaczny stopień skomplikowania sprawy oraz wydatków według spisu kosztów.	
--	--	--

1.Ustalenie faktów			
0.1.Fakty uznane za udowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.1.1.	<p>Wnioskodawca Z. D. urodził się w dniu (...) Od (...) r. pełnił zasadniczą służbę wojskową w jednostce wojskowej (...) w D.. W czasie poprzedzającym odbywanie służby wojskowej wnioskodawca zamieszkiwał z rodzicami, był kawalerem i nie miał dzieci. Uzyskał wykształcenie zasadnicze zawodowe ślusarz - spawacz, pracował w PGR jako kierowca.</p> <p>Wnioskodawca należał do (...) i w ramach sprzeciwu wobec wprowadzenia stanu wojennego i rozwiązania związku, w dniu 29 kwietnia 1983 r., będąc wyznaczony do pełnienia służby wartowniczej przy magazynach uzbrojenia, sporządził na budynku długopisem napisy o treści "(...)" i "(...)", literami drukowanymi o wysokości</p>	kopie dokumentów	18 -36

4 cm. W dniu 30 kwietnia 1983 r. został za powyższe zatrzymany i osadzony w Areszcie Śledczym w S.. W dniu 02 maja 1983 r. wydane zostało postanowienie o tymczasowym aresztowaniu.

Wnioskodawcy zarzucono popełnienie przestępstwa z art. 270 § 1 ówczesnego k.k., zagrożonego karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Wyrokiem z dnia 26 maja 1983 r. Wojskowy Sąd Rejonowy w Szczecinie skazał wnioskodawcę na tej podstawie prawnej na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Wnioskodawcę przeniesiono do ZK w S. (...) a później do ZK P. (...).

Na skutek wniesienia przez obrońcę środka odwoławczego, Sąd Najwyższy - Izba Wojskowa wyrokiem z dnia 28 lipca 1983 r. orzekł o uchyleniu zaskarżonego wyroku i o umorzeniu postępowania karnego przeciwko wnioskodawcy na mocy ustawy z dnia 21 lipca 1983 r. o amnestii. Równocześnie zarządzono zwolnienie wnioskodawcy, co wykonano w dniu 30 lipca 1983 r., zobowiązując wnioskodawcę do stawienia się do (...) w D. w celu kontynuowania zasadniczej służby wojskowej.

Wnioskodawca już wcześniej ubiegał się w ZK P. o udzielenie przepustki, gdyż zmarł jego ojciec, ale przepustki początkowo nie chciano wydać, z uwagi na nieprawomocny wyrok, udzielono jej formalnie 30 lipca 1983 r., w związku z czym wnioskodawca nie musiał już wrócić do zakładu karnego i mógł uczestniczyć w pogrzebie ojca. Następnie powrócił do jednostki wojskowej w D., skąd przeniesiono go do jednostki (...) w O., gdzie ukończył służbę wojskową.

Warunki pobytu wnioskodawcy w czasie aresztowania były trudne, tj. przebywał w celach ogólnych, przepelnionych, ze złymi warunkami sanitarnymi, jednakże nie był w żaden szczególny sposób szykanowany.

W trakcie pobytu w ZK w S. wnioskodawca dobrowolnie zgłosił się do wykonywania nieodpłatnej pracy w charakterze spawacza na terenie zakładu, albowiem zależało mu na możliwości opuszczania celi. Pracę wykonywał od 23 czerwca 1983 r. do 14 lipca 1983 r., kiedy został przeniesiony do ZK P..

Wnioskodawca otrzymał w toku pozbawienia wolności jedną paczkę z domu, która zawierała jego ubrania cywilne,

	pozwalające mu na powrót.		
zeznania wnioskodawcy	76 o. - 77 o.		
3.1.2.	Postanowieniem z dnia 22 lutego 2021 r. (Sygn. akt II Ko 73/20) Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził nieważność wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 1983 r. Rw.592/83 wydanego wobec wnioskodawcy, uznając że został wydany z powodów politycznych, jako forma represji w związku z działalnością wnioskodawcy na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.	akta II Ko 73/20 SO w Warszawie	załącznik
0.1.Fakty uznane za nieudowodnione			
Lp.	Fakt	Dowód	Numer karty
3.2.1.			

1.ocena DOWODÓW		
0.1.Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 3.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu
	kopie dokumentów	niebudzące wątpliwości kopie dokumentów archiwalnych
akta II Ko 73/20 SO w Warszawie	zbiór dokumentów urzędowych	

zeznania wnioskodawcy	sąd uznał w całości za prawdomówne, nie stwierdzając żadnych podstaw do ich kwestionowania; odpowiadają treści zgromadzonych dokumentów.	
<i>0.1.Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>		
Lp. faktu z pkt 3.1 albo 3.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
1.PODSTAWA PRAWNA		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
	Roszczenie w zakresie odszkodowania oddalono	
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
	Zasądzono na rzecz wnioskodawcy od Skarbu Państwa kwotę 50.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę.	Ustawowe, od uprawomocnienia się wyroku.
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		

<p>Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099) osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wydania lub wykonania orzeczenia albo decyzji. Tym samym wnioskodawca uprawniony jest do uzyskania zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą z pozbawienia wymienionego wolności w dniach 30 kwietnia 1983 r. – 30 lipca 1983 r. w postępowaniu karnym zakończonym wyrokiem Wojskowego Sądu Garnizonowego w Szczecinie z dnia 26 maja 1983 r. (Sygn. akt Sg.82/83), który to wyrok został uchylony wyrokiem Sądu Najwyższego – Izba Wojskowa w Warszawie z dnia 28 lipca 1983 r. (Sygn. akt Rw.592/83) i umorzono wobec wnioskodawcy postępowanie na mocy ustawy o amnestii z dnia 21 lipca 1983 r. Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził nieważność powyższego wyroku Sądu Najwyższego, jako wydanego za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.</p>		
Inne		
3.		
Zwięźle o powodach podstawy prawnej		

1.ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU W PRZEDMIOCIE ŻĄDANIA		
Zwięźle o powodach rozstrzygnięcia		
Odszkodowanie		
1.	Kwota główna	Odsetki
	<p>Roszczenie w przedmiocie odszkodowania uznano za niezasadne. W części odnoszącej się do pracy wnioskodawcy, którą bezspornie wykonywał na terenie AŚ w S. w okresie od 23 czerwca 1983 r. do dnia 14 lipca 1983 r. Za niezasadne przyjęto, że został pozbawiony wynagrodzenia. Według współczesnych regulacji praca osób skazanych, jak zauważono we wniosku, jest odpłatna, za wyjątkiem jednak przypadków wskazanych w art. 123a k.k.w. Również tymczasowo aresztowany może zostać za swoją zgodą zatrudniony nieodpłatnie na terenie aresztu (art. 218 k.k.w.). Zbliżone regulacje przewidywał również obowiązujący w 1983 r. k.k.w z 1969 r.</p> <p>Z zeznań wnioskodawcy jednoznacznie wynika, że dobrowolnie wyraził zgodę na wykonywanie nieodpłatnej pracy na terenie jednostki, gdyż dawało to możliwość opuszczania celi. W ocenie sądu wyłącza to dopuszczalność roszczenia odszkodowawczego w tym zakresie.</p> <p>Za niezasadne uznano również roszczenie odszkodowawcze w zakresie odnoszącym się do paczki przesłanej wnioskodawcy, z zeznań wnioskodawcy wynikało bowiem, że otrzymał jedynie jedną paczkę</p>	

	z domu i zawierała ona jego cywilne ubrania potrzebne mu na drogę powrotną, zatem jej przygotowanie nie wiązało się z koniecznością poniesienia nakładów finansowych, które wymagałyby przyznania odszkodowania.	
Zadośćuczynienie		
2.	Kwota główna	Odsetki
	<p>W ocenie sądu nie budzi (co do zasady) żadnych wątpliwości słuszność roszczenia w zakresie zadośćuczynienia, albowiem wnioskodawca został pozbawiony wolności w postępowaniu zakończonym wyrokiem, którego nieważność stwierdzono. Tym samym doznał krzywdy, której nie powinien być ponieść. Sąd określając wysokość zadośćuczynienia miał na uwadze, że przyznana z tego tytułu kwota nie może mieć charakteru symbolicznego, ale nie powinna również stanowić źródła wzbogacenia się. Chodzi o skompensowanie krzywdy, która ze swej istoty ma charakter niematerialny.</p> <p>Sąd miał na uwadze, że pozbawienie wolności wnioskodawcy trwało przez 3 miesiące (91 dni), uwzględnił bezsprzecznie trudne dla wnioskodawcy warunki, w jakich się odbywało, jak i negatywne doznania fizyczne i psychiczne, na jakie był bezzasadnie narażony wnioskodawca a które wynikają z faktu pozbawienia wolności, przebywania w złych warunkach bytowych, typowych dla ówczesnych zakładów karnych, z osadzonymi za przestępstwa pospolite, poczucia krzywdy, obaw</p>	

o dalsze konsekwencje i rozłąki z najbliższymi, jakkolwiek trzeba wziąć pod uwagę, że wnioskodawca w tamtym okresie odbywał obowiązkową zasadniczą służbę wojskową w znacznym oddaleniu od miejsca zamieszkania i z tego tytułu jego kontakt z rodziną był również bardzo istotnie ograniczony. Był wówczas kawalerem i nie miał dzieci.

Nie sposób przyjąć, aby skutkiem tymczasowego aresztowania była również wskazana we wniosku utrata przez wnioskodawcę możliwości rozwoju kariery zawodowej. Wnioskodawca był bowiem zatrudniony do czasu powołania go do zasadniczej służby wojskowej i brak przesłanek do przyjęcia, że po zakończeniu tej służby napotkał przeszkody w kontynuowaniu pracy. Przeciwnie - podał w zeznaniach, że wrócił do tej samej pracy - jako kierowca w PGR.

W rezultacie sąd uznał za zasadne przyznanie wnioskodawcy zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł., która jest kwotą o rzeczywistej, nie zaś jedynie symbolicznej wartości (ok. trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia brutto za każdy miesiąc), pozwalającą w realiach ekonomicznych na zrekompensowanie krzywdy, nie dopatrył się zaś dostatecznych podstaw faktycznych do przyznania kwoty dochodzonej we wniosku, która wydaje się rażąco wygórowana. Nie jest zdaniem sądu uzasadnione, aby za jeden dzień pozbawienia wolności należało się wnioskodawcy zadośćuczynienie w kwocie 5.500 zł. a tak wynika z przeliczenia roszczenia.

	Z tych względów roszczenie w pozostałym zakresie należało oddalić.	
Inne		
3.		
1.Inne ROZSTRZYGNĘCIA Zawarte w WYROKU		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
	Na podstawie art. 554 § 4 k.p.k. i § 11 ust. 6 i § 15 ust. 3 Rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zmian) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 960 (dziewięćset sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w związku ustanowieniem pełnomocnika. W ocenie sądu jest to adekwatne do stopnia skomplikowania sprawy.	

1.Koszty procesu	
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
	Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2099) kosztami postępowania należało obciążyć Skarb Państwa.

1.PODPIS